

Vår saksbehandler

KOM SOMMERFELT-PETTERSEN JAN KNUDTZON,
japettersen@mil.no
+47 55 50 48 91, 0540 4891
KYSTESKADREN/ FID/ SAN-SJØ

Vår dato

2008-04-23

Vår referanse

2008/018869-001/FORSVARET/479

Tidligere dato

Tidligere referanse

Til
Riksantikvaren
Postboks 8196 Dep
0034 OSLO
NORGE

Kopi til
Fortidsminneforeningen Vestfold avdeling

Garnisonssykehuset, Stavern

1 Bakgrunn

Garnisonssykehuset i Stavern er den eneste gjenværende bygning som har tjent som marinesykehus i Norge. Fortidsminneforeningen i Vestfold har bedt Vestfold Fylkeskommune vedta midlertidig fredning av Johan Ohlsensgate 8. Foreningen har derfor utarbeidet fredningsforslag som nå er oversendt fylkeskommunen med kopi til bl.a. Riksantikvaren.

Sjefen for Saniteten i Sjøforsvaret vil støtte foreningens forslag.

2 Drøfting

Saniteten i Sjøforsvaret skriver sin historie tilbake til 1493 da den første seilende skipslege var engasjert i marinen. Den første faste kirurg ble ansatt i Sjøetaten i 1559. Den første medicus - Ambrosius Rhodius - ble ansatt i Sjøetaten i 1636. Stillingen som sjef for saniteten ble første gang besatt i 1658 med Sjøetatens kirurg Nicolai Boye. Saniteten i Sjøforsvaret kan således se tilbake på en meget lang institusjonell historie.

Flåten var en dansk-norsk fellesflåte og det har gjennom tidene vært en rekke sykehusinstitusjoner tilknyttet virksomheten. De fleste av sykehusene har vært i København, men også en del institusjoner ble bygget i Norge. Jeg skal her gi en kortfattet oversikt over noen av Norges marinesykehus.

- Det Søfarendes Hospital ble opprettet i Bergen i 1571. Dette sykehuset var en sivil-militær institusjon med en avdeling for flåtens invalider. Institusjonen har hatt flere bygninger og stiftelsen eksisterer den dag i dag som De Søfarendes Aldershjem og mottar fortsatt privilegerte midler fra Havnevesenet i Bergen (Sjøtønneavgiften).
- I 1662 ble det besluttet å opprette et sykehus i Kristiansand.
- I Fredriksvern ble Garnisonssykehuset opprettet i 1787. Sykehuset ble erstattet med et nytt sykehus i 1812 - Det Combinerede Sykehus - som brant ned i 1883.
- I 1828 ble det bygget et marinesykehus i Ollebakken på Horten. Bygningen ble revet i 1955.
- I 1841 ble Marinens Sykehus på Karjohansvern påbegynt. Sykehuset var i drift frem til det ble bombet i 1945.

Postadresse
Postmottak
2617 Lillehammer
NORGE

Besøksadresse
Haakonsværn
5886 BERGEN
NORGE

Sivil telefon/telefaks
55 50 20 00/
Militær telefon/telefaks (FDN)
05404891/05404890

E-post
jsp@isf.uib.no
Internett
www.marinesanitet.no

Vedlegg
0

I tillegg har det vært en rekke provisoriske marinesykehus i Norge, noen ble tatt i bruk under Den Store Nordiske Krig og minst 17 sykehus langs kysten under Napoleonskrigen.

3 Konklusjon

Saniteten i Sjøforsvaret har en institusjonell historie som strekker seg tilbake til 1493. Institusjonen er eldre enn det sivile offentlige helsevesen og tilsvarende innretninger i Hæren. Den eneste sykehusbygning som har tjent som marinesykehus i Norge som fortsatt står er Garnisonssykehuset i Stavern.

Marinesanitetens historie er i stor grad ukjent og utilstrekkelig dokumentert. Som sjef for Saniteten i Sjøforsvaret anbefales det på det sterkeste at Garnisonssykehuset bevares og at et fredningsvedtak vurderes. Bygningen representerer en unik gammel institusjon og har potensial til å utvikles som en viktig bygning som kan utnyttes til å belyse institusjonen marinesanitetens over 500-årige historie.

Jan Sommerfelt-Pettersen
Kommandør
Sjef Saniteten i Sjøforsvaret
